

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la biroul administrației (strada, Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ooră 12 bani, a treia-ooră 10 bani.

Un obicei păgubitor.

Noi Românii avem obiceiul, că dacă murdurește cineva, în ziua înmormântării apoi la șese săptămâni, și la un an, îi facem pomene.

Obiceiul acesta e foarte păgubitor pentru noi și pentru neamul nostru, căci cheltuiem sume foarte mari de bani.

E păgubitor obiceiul acesta apoi și de ceea, că la pomene e și beutură, rachiu sau țuică. Mulți, cei mai mulți atâta beau până-ce se îmbată. Și la beutură e din regulă și ceartă, ceea-ce numai cinstea mortului nu este.

Dela moși-strămoși nostri am moștenit multe datini și obiceiuri frumoase și folositoare, dar' am moștenit unele și păgubitoare, cum sînt și pomenele.

Și lucru șod, de cele bune fugim, ne întrăinăm, pe când pe cele mai puțin bine, ba chiar rele le păstrăm.

Strămoșii nostri însă erau oameni mai puțin în frica lui Dumnezeu decât noi, ei erau mai buni creștini, și astfel nu făceau nici un lucru rău și urit, apoi pe când trăiau ei, erau cu totul alte vremuri și nu simțeau cheltuiala mare, împreună cu pomenele, cu cari umplu puțina străinului.

Acum însă vremurile s'au schimbat cu totul, noi sîntem săraci, rodul pămîntului e mai mult slab decât bun, și avem multe, foarte multe și grele datorințe față de stat, biserică și școală.

Dacă ne gândim mai cu dinadinsul asupra obiceiului cu pomenele, vom vedea, că obiceiul acesta din toate punctele de vedere e foarte păgubitor, nu avem nici

un folos din el, ci numai pagubă, ne prăpădim bănișorii câștigați cu sudoare grea și amară.

Să ne lăsăm deci, de acest obicei rău și păgubitor, să-l părăsim cu totul, și pentru totdeauna.

Dacă voim să facem ceva în amintirea morților nostri, putem face aceasta altcum, în alt mod și ohip cu mult mai frumos, cu mult mai folositor nouă, bisericei noastre, și preste tot întreg neamului nostru românesc.

În amintirea morților nostri să cinstim diferite lucruri la biserică, cum sînt icoane, prapori (ștesguri), cărți sfinte și alte de felul acesta, sau să cinstim o anumită sumă la vre-o instituțiune de binefacere, care întrebunțează bani pentru bolnavi, neputincioși, pentru cumpărarea de îmbrăcăminte la copii de școală lipsiți, o'un cuvînt pentru tot ce e creștinesc și românesc.

Dacă vom face așa, foarte mult vom câștiga, atât noi cât și neamul, atunci morții nostri întotdeauna vor fi pomeniți în biserică; ear' cei-ce au primit ajutor din partea noastră, întotdeauna ne vor fi recunoscători, întotdeauna ne vor mulțumi și se vor ruga pentru iertarea păcatelor celor morți

Frunză.

Bunurile mănăstirilor sârbești. Congresul național sârbesc din urmă adusesse un conclud, prin care li s'a detras stărișilor dela mănăstiri dreptul de-a administra, utilisa sau arînda bunurile mănăstirești. Căpeteniile mănăstirilor a ținut zilele trecute în Carloviț o conferință, în care au hotărît să ceară dela ministrul-president, ca acesta să nu

supună acest conclud spre aprobare Majestății Sale, ca fiind ilegal. Conferința se provoacă la sprijinul art. de lege IX. din 1868 și la pt. 4 din §. 19 al statului de organizare, care garantează mănăstirilor administrarea autonomă a proprietăților lor.

Mobilizare? După-cum se comunică din Viena, s'a dat ordin să se convoace rezervele din corpurile de armată: 12 (Sibiu), 7 (Timișoara) și 15 (Saraievo). Măsurile acestea stau în legătură cu cele ce se așteaptă la primăvară în Macedonia. Conducător al operațiunilor, ce poate vor fi necesare, va fi F. Z. M. Waldstätten.

Întărirea opoziției croate. Partidul opozițional croat a fost convocat pe 28 c. La aceste întruniri vor participa și membrii partidului de drept, numit curat, care s'a ținut până acum la o parte. Alăturarea acestuia la grosul opoziției va avea drept urmare, că la conferință vor participa și deputați dalmatini. Din partea convocătorilor e plănuită crearea unei organizații opoziționale unitare, atât cu privire la nume și program, cât și la tactică.

Proces de presă. Senatul de acuză al tribunalului din Budapesta, ca judecătorie de presă, a pus sub acuză pe redactorul foii slovace „Zabarne a poucne kniszky” pentru agitație contra Maghiarilor. El a publicat o poezie din anul 1849 și asta ar fi pricina.

FOITA.

Drumul Americii.

Comun. de Ioan Forsea, Jefferson str. 2615.
Muncie Ind. (America-de-Nord).

Foicică ruptă-n șapte,
Pe cine Domnul îl bate,
Nu-l bate cu alte fapte,
Numai cu străinătate.

Că nu-i trebe alt păcat,
Făr' să fie nstrăinat,
Nu-i trebe altă pedeapsă,
Numai Oceanul să-l treacă.

Oceane, bălțuță mare
M'ai nstrăinat prea tare,
M'ai nstrăinat cu tot,
În America-de-Nord.

Oceane, baltă turbată,
Mai de mult de-ai fi săcată,

Eu să nu te fi văzut,
N'aș duce dor și urit.

Oceane, apă sărată,
M'ai depărtat de nevestă,
De nevestă, de copii,
Chiar în Muncie Indii.

Câte fabrici sînt în Muncie,
Toate-s pline de volnici,
De volnici tot din Ardeal,
Plecând de-acas' de necaz.

Foie verde de pe rit
Când de-acasă mi-am pornit,
Am lăsat vite, moșie
De-ngrigrit l'a mea soție.

Floricioă rumenioară,
Nevăstuță, soțioară,
Preceasta, ce am greșit,
Căci curînd ne-a despărțit?

Tu acasă, eu departe
Peste multe, multe sate,
Multe-orașe și păduri
Și-o apă cu mari valuri.

Strugurei negrii din vie
Soțioara mea soție,
Când era să trăim drag,
Dorul de noi s'a legat,
Funile dela vapor,
Ne-au făcut atîta dor.

Foicică lederea,
Nevăstuță draga mea,
Roagă-te la Preceasta,
Să ne țină viața.
Și la Sf. Dumnezeu
Să nu ne lase la reu.

(Această poezie e culeasă de mine Ioan Forsea din Cohalm, plecând și eu în America și lăsându-mi nevasta singură, măritată de 2 ani, acasă.

Astăzi n'aș mai merge la America).

Rusia și Austria în Balcani. Efectele înțelegerii austro-ruse încep a se vedea, și cu mult mai repede decât se așteptau toți diplomații.

Presiunea, ce aceste două puteri exercită asupra Turciei, este constatată prin faptul trecerii vaselor de război rusești prin apele Bosforului.

În schimbul ajutorului ce Rusia a căpătat din partea Austriei, această din urmă putere ar avea și ea mână liberă să înainteze asupra hotarelor de nord-vest ale Turciei, așa că la prima ocaziune trupele austriace ar intra în sangiacul Novi-Bazar și ar ocupa definitiv tot teritoriul, ce cade în sfera intereselor sale, sferă indicată ei prin tratatul din Berlin.

Anglia a protestat contra trecerii vaselor rusești, prin o notă adresată Porții, relevând, că alte două torpiloare au trecut strâmtoarea acum 12 zile. În adevăr, în ziua de 18 Decembrie v. trecut, au sosit patru torpiloare la Soudja.

Totodată Anglia caută printre celelalte puteri semnatare ale tratatului dela Berlin să găsească adevărate spre a se opune acestor călcări de tratate.

Se asigură, că Italia și poate încă câteva puteri se vor asocia la reclamațiunile ei în această privință.

Liturgia slavă. Curia din Roma a dat o ordinațiune, prin care hotărăște, că în Italia și Dalmația se poate face liturgie, în limba slavă, numai dacă timp de 30 ani în urmă nu s'a făcut liturgie în limba latină. Actul cununiei se poate face în limba croată numai cu ușile încuiate.

Din dietă.

Dieta din B-pesta și-a început lucrările. Între cele dintâi proiecte de lege, cari s'au desbătut, e cel făcut, ca

să apere Ungaria de năvălirea Jidovilor din Galiția. Aceștia au umplut comitatele din Nordostul Ungariei (Maramureș, Bereg, Ung, etc.), unde au adus, mai ales prin cămătărie, poporul la săpă de lemn. La ce putere mare au ajuns Jidovii la noi, se vede și de acolo, că în dietă n'a ținut să vorbească nimeni în contra lor, pomenindu-le numele, numai câțiva deputați din partidul popular au spus lucrul cu numele adevărat.

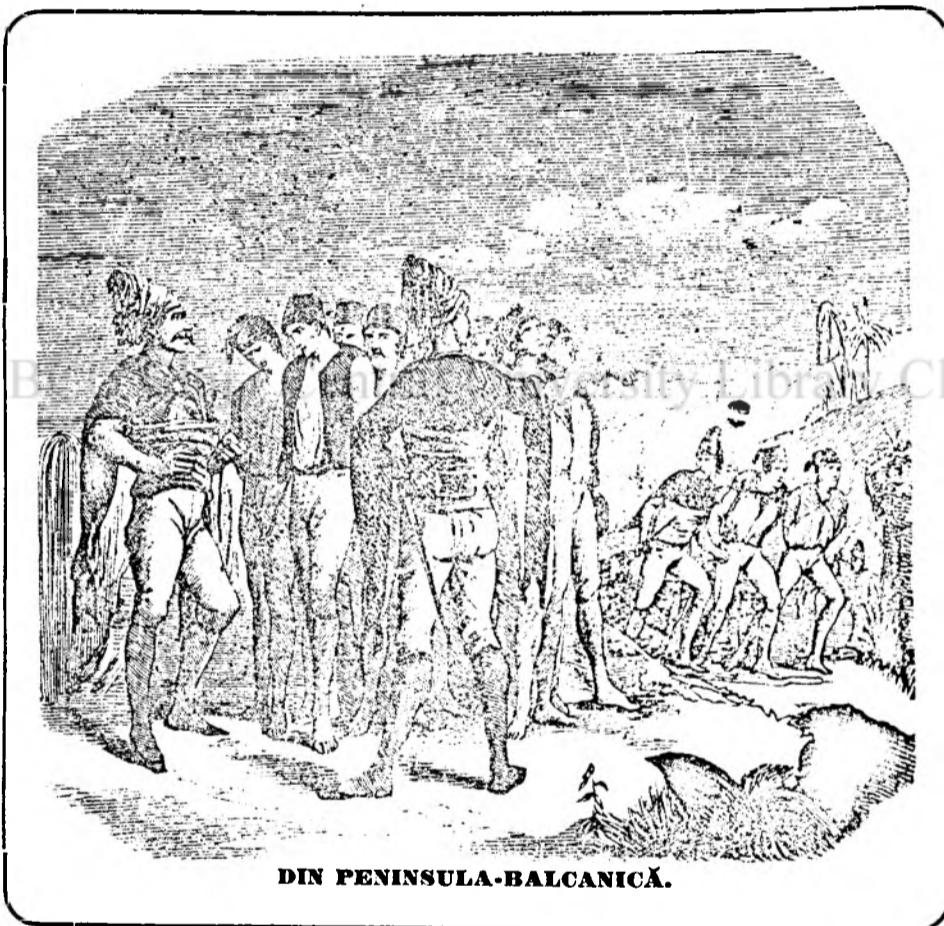
În ședința de Sâmbătă a vorbit mai întâi *Visontai Soma* (Jidov). El constată, că apărarea contra imigrării elementelor străine decăzute nu e chestie confesională. Dovadă, că chiar populațiunea evreească din nord-ostul Ungariei s'a adresat guvernului cu rugarea, ca să fie apărată de ele. Legătura dintre Austria și Ungaria îi face această imposibilă paza graniței față de cea dintâi, cu atât mai mult trebuie să se îngrijească guvernul de pază severă la granițele de către statele străine. Se plânge, că România inundează Transil-

vania cu o mulțime de fugari. Ungaria are mai mult drept (?) decât Statele Unite, ca să intervină față de România, care nu se ține (?) de cele-ce i-s'au impus prin tratatul dela Berlin. Cere dela Széllă lămuriri cu privire la stadiul în care se află chestia aceasta. *Uray* află, că proiectul e cam întârziat, căci nordostul și alte ținuturi ale Ungariei sunt deja pline de străini nepoștiți. El încă se apără, față de cei-ce ar presupune, că e antisemit. *Zboray* (popular) arată, că după anuarul statistic din 1901 Jidovii s'au înmulțit cu 52.4%, la ceea-ce au contribuit în parte imigrarea din Galiția și România (?). În multe comitate Jidovii sunt proprietari de mai mult pământ de cum ar putea fi după procentul, ce-l constituie în populațiune. Pe țărâmurul drept al Tisei fac 29%, din populațiune și sunt proprietari peste 53%, din pământ și arândășii a 68%, din suprafața cultivată. Tot așa e și pe țărâmurul stâng.

Constată, că Ungaria n'are drept să intervină în favorul Evreilor din România. Respinge proiectul.

A vorbit apoi și deputatul *Buzáth*, tot din partidul popular, care a citat din raportul comisarului *Egan*, mort într'un mod misterios. Acesta a spus între altele:

»Miturirea funcționarilor pe aici mergea așa de cu grosul, încât până mai deunăzi trecea drept rar cazul când un țăran câștiga dreptate față de un neguțator. Aceștia mitulau adesea pe toți, ear' oine se dovedea incoruptibil și terorizat prin amenințări, ba chiar îl atacau și comiteau chiar asasinat. Judele din *Algó-Vereczke* împunea, că în afară de comună numai cu pușca încărcată îndrăznește să umble. Pe judele l-au amenințat de două-ori că-l omorâ, ceea-ce au făcut de altfel și față de mine. Spânzurarea celor jefuiți nu e lucru rar; și în cele mai multe cazuri se dovedește, că vinovații sânt

DIN PENINSULA-BALCANICĂ.

Baladă populară.

Câte păsări sânt în codru,
Toate cină și s'alină,
Numai eu n'am ce cina
Și n'am unde m'alina,
Pe rudă cu găina
De nu m'oi putea sui
M'oi lăsa jos cu puil.
Pasăre de pe hinteu!
N'al văzut pe badea meu?
Nu zo io nu l'am văzut!
Că și de 'ți-l'am văzut
Eu nu 'ți-l'am cunoscut.
Badea meu e cunoscut:
»Că-i'n brațe
»Cu iarbă creată,
»La chiotoare
»Mândră floare«.

Așa poate l'am văzut,
Colo-n sus spre București
Tot strângând pene domnești
Și zicând să nu-l dorești,

Că de-a fi un bine-n țeară
Va veni la primăvară,
Ear' de-a fi vre-o răutate
'Ți-a trimite d'albă carte
Sorisă-n patru cornurele
Sorisă-n lacrimile mele:
In mijloc
E busuioc,
La margini
Pară de foc,
Și în vatra focului
Firu busuiocului.

Poesii populare.

Hei lelițo lelițoară,
Sui în pod și du la moară!
Ucigă-te sfânta cruce
Sui în pod și n'ai ce duce.

Doamne dă-mi zile mai multe
Să mă duc vara la munte,
S'aud Jila văjăind,
Pe lelea-n frunză zicând,

În frunzuța pârului
La gura isvorului.
Țipă bota pe ogor,
Traseiu pe Cîrea de corn,
Cîrea oi barna, na, na,
Barna trage-a muntelui,
Cîrea trage-a drumului?

Merge lelea p'ângă tîu,
Cu cununa de saseu.
Trage lele cununa
Cam pe gene
Pe sprâncene

Cam pe coada ochiului,
Isvoru păcatului.
Eu lele de dorul tîu
Nu pot sluji Domnul meu.
— Bade eu nu sînt de vină,
Căci de vină-l maica mea
Că-n lapte dulce m'am scaldat,
Și scaldă 'mi-o a țipaț
La umbrița merilor
În calea feciorilor,
La umbrița nucilor

Evreii imigrați. Se urocă la sute de mii casurile de dare în judecată a acestui element pentru incendiere, rănire și omor. Comandantul gendarmilor din Kassa 'mi-a spus, că siguranța publică este amenințată din cauza acestor venetici. Și în felul acesta: prin silnicie, prin nerrespectarea legilor, elementul acestor cămătari s'a făcut stăpân pe situație».

Szell spune, că a elaborat proiectul acesta condus de anumite interese mari ale statului și de interesul ce-l poartă jidovimii vrednice și patriotice din Ungaria, care formează un element așa de prețios al vieții noastre sociale și economice. Zice, că proiectul acesta nu va pute delătura toate relele din un anumit ținut (nord-ostul Ung.), căci el vrea să reguleze dispozițiile polițienești ale emigrării. După ce scoate la iveală unele amănunte mai însemnate din proiect și arată, că din Jidovii emigrați din România numai puțini au putut rămâne în Ungaria, răspunde lui Visontai, față de care constată, că România 'și-a acomodat legile dispozițiilor cuprinse în tratatul dela Berlin. Ce privește plângerile ridicate de singuratici, e vorba de afaceri pur interne ale României, în cari el nu se va amesteca absolut de loc. Proiectul de lege a fost primit în general și în special.

DIN LUME.

Peninsula-Balcanică.

Țarul a dăruit 10.000 ruble pentru bisericile din Sârbia și Sârbia-veche.

După-cum se anunță din Monastir Albanezii au încalat cu puterea cinci școale bulgare între Elbassan și Debra, alungând pe învățători.

Ziarele află din Monastir, că episcopul bulgar dela Dibra a trebuit să părăsească diecesa sa în urma atitudinii amenințătoare a lui Șekir Bey, unul din șefii albanezi ostil Bulgarilor, și care amenințase să asalteze cu 500 Albanezi casarma turcească din localitate, în caz când episcopul n'ar părăsi Dibra. Episcopul s'a refugiat la Kicevo, în urma învătării mutesarifului.

In calea voinicilor,
Să fiu dragă la voinici
Ca laptele la prunci mici.
Bădiță cu chioa neagră
Înceauă murgu și-l aleargă,
Și-ți caută alta mai dragă...
Eu sânt cu peri gălbiori
Și drăguță la feciori,
Și-'s cu păr colie verde
Și-'s drăguță cui mă vede.

Mătrăgună de sub gard
Toată vara te-am udat
Și tu nu m'ai măritat;
Mătrăgună d'angă zid
Toată vara te-am plivit
Și tu nu m'ai învălit.

Dă, Doamne, la lume bine
Mie moarte până mâne;
Dă, Doamne, bine la țeară,
Mie moarte pân'astară.

260 fugari macedoneni au încercat să treacă granița Bulgariei. Ei au fost atacați de soldați turci, cari au împușcat 40 dintre ei.

Din Scutari se vestește, că peste 1000 de Albanezi s'ar fi adunat în acel oraș cerând cu șgomot aplicarea reformelor administrative.

Primul ministru bulgar, Danef, va convoca pe toți șefii partidelor și pe capii macedoneni spre a-i indemnă, în numele Rusiei, să nu facă turburări la primăvară.

Dacă Macedonenii se vor abține a face șgitațiuni, atunci Rusia se angajează a acorda mari favoruri Bulgarilor.

Șefii emigranților macedoneni declară, că vor continua lupta, fără considerare la promisiunile lui Lambsdorff, ca în felul acesta să șilească Puterile să intervină fără întârziere.

Poporațiunea turcă e contra reformelor. În mai multe orașe din Macedonia au rupt imediat după așigare publicățiunile, cari anunțau introducerea reformelor.

Sârbia.

Regele Alexandru intenționează o nouă schimbare a constituției. Cu revizia a însărcinat pe fostul ministru Georgvici, cel mai bun bărbat de drept în Sârbia. Constituția cea nouă va fi proclamată, se zice, peste 3 luni.

Știri mărunte.

Sultanul Marocului a pus din nou în lanțuri ps fratele seu, din cauză că poporul l'a aclamat ca Sultan.

Joi seara, pe când plecase regele Spaniei dela biserică, individul Iosé Feito a pușcat asupra trăsorii a doua, în care se afla șeful palatului. El a mărturisit, că a voit să omoare pe ducele Sotomayor, pentru-că acesta n'a voit să-i dea un post la palat. Se pare, că Feito suferă de mania persecuțiunii.

Din Peninsula-balcanică.

— Vezi ilustrația. —

Peninsula-balcanică a fost totdeauna un cezan clocoțitor. De un timp încoace Bulgari, Greci, Turci, Albanezi, Sârbi în continuu se iau de capete și nu trece număr de »Foale«, în care să nu aducem vre-o veste despre încăerările lor. Icoana din numărul acesta arată niște Albanezi, cari au făcut prizonieri pe câțiva țărani sârbi și-i duc în munții lor, sa să ștoarcă apoi bani dela cei rămași acasă.

SCRISORI.

O instalare.

Instalarea noului paroch și protopop gr.-cat. al Sibitului — s'a făcut, cum am anunțat, în ziua Nașterii Domnului (7 Ianuarie n. 1903).

Pentru șevirgirea actului a venit dela Blaj Rev. domn canonic Dr. Vasile Hossu, care a oficiat împreună cu noul paroch-protopop, dl Nicolau Togan, și

cu dl Arsenie Bunea, secretarul comitet. școalelor grănițerești. Răspunsurile liturgice le-a dat corul tinerimei gr.-cat. dela institutele de învățământ din loc. După evanghelie dl Dr. Hossu a ținut o înălțătoare cuvântare de introducere accentuând misiunea unui protopop, dl Bunea a citit decretetele de numire și introducere, cari sânt de cuprins foarte instructiv, ear' dl paroch și protopop a ținut o frumoasă predică cu motto: »Mărire întru cei de sus lui D-zeu, pe pământ pace și între oameni bună voire«.

După șevirgirea ș. liturgii comitetul bisericesc și-a făcut reverențiile atât dlui Dr. Hossu, cât și noului protopop.

În deosebi comisarul consistorial a fost întâmpinat cu cuvinte alese din partea dlui avocat Basiliu Pop de Harsianu, care în numele comitetului parochial a dat expresiune bucuriei pentru »darul de Crăclun«, făcut parochiei și districtului protopopesco gr.-cat. al Sibitului.

Dl canonic a fost rugat să comunice I. P. Sale dlui mitropolit și venerabilului consistor ferbintea mulțumită a comitetului bisericesc, — a întregii parochii — și a tractului protopopesco — pentru potrivita numire, ce a făcut în persoana dlui Nic. Togan, care de 16 ani muncește cu cel mai învăpăiat ze în interesul parochiei și protopopiatului gr.-cat. al Sibitului, și care întrunește toate condițiile necesare unui bun protopop; ear' încă pentru Sibiu, avem convingerea că nu s'ar fi găsit o persoană mai potrivită din toate punctele de vedere.

Felicităm atât superiorii mitropoliei gr.-cat, cât și parochia și protopopiatul pentru această norocoasă numire.

Sfințire de școală.

Vișea, protopop. Iliei.

O zi de bucurie pentru poporul român din Vișea a fost cea din 27 Octombrie 1902 din punct de vedere bisericesco-școlar, căci s'au șerbat cu solemnitate sfințirea școalei confesionale gr.-orientale din loc, terminată cu zidirea după 7 luni dela punerea petrii fundamentale.

O generală și ferbinte dorință a locuitorilor din această comună și jur era terminarea acestui edificiu măreț, care se poate numi adevărat castel. Mult s'au bucurat părinții, cari au băieți de școală, apoi școlarii, care în toată ziua întră într'o sală mare și spațioasă, care le promite lor lumină și viață. Asemenea tot omului, inteligent ori țeran, îi crește inima când vede acest edificiu măreț în mijlocul satului lângă drumul țerii.

Acest grandios edificiu trecea peste puterile materiale ale credincioșilor tocmai în acest an, astfel au pășit biserica cu ajutorul seu, care a dat ca o mamă adevărată la fiica sa împrumut 8000 de coroane și așa s'a putut realiza acest scop nobil. Laudă însă se cuvine Prea-venerabilului Consistor archidieceșan, pentru înțeleapta povățuire, căci școala a eșit amăsurat după planul aprobat, sala de învățământ mare și luminată. Laudă se cuvine preaonoratului oficiu protopresbiteral, conducătorilor din co-

mună și arhitectului, cari au știut cum-peni atât de bine.

Dimineața la 9 ore s'au început serviciul divin în biserica noastră; dela biserică au mers ou toți la școală, unde la 1 oră p. m. s'a început actul sfințirii.

Sfințirea apei s'a săvârșit înaintea publicului adunat, unde a sosit și gendarmeria staționată aici cu sergentul în semn de onoare. După sfințirea școlii a urmat banchet după obicei.

Sub durata banchetului dl preot George Penău a rostit un toast plin de viață, prin care a lăudat zelul episcopilor, al comitetului parochial și învățătorului; a lăudat pe domnul notar Frits Ernő, care în toate afacerile bisericești-școlare ne-a ajutat.

Au urmat apoi toastele dlor Ioan Iuga și Cămpurean, cari au lăudat poporul acestei comune pentru zelul lor mare și nobil.

Dintre domni ne-au făcut onoare: domnul notar și doamna, d-nii preot Toma Tămaș, Ioan Cosma, Letevna și doamna; dl Cămpurean și doamna; d-ra Victoria Laslo din Brad, d-șoara Carolina Comșa, d-șoara Mărioara Tomaș, d-ra Aurelia Cosma, d-șoara Iuliana Cosma, d-șoara Mărioara Podvaszki, — primul episcop Atanasie Suba și al II-lea Ioan Albă, comitetul parochial întreg și popor mult, cât abia au încăput în sală, deși e mare destul.

În fine învățătorul în numele comitetului și poporului mulțumește mult stimaților domni, doamne și domnișoare, care au dovedit, că voesc a fi cu poporul în toate momentele.

Lângă salele mari spațioase și frumoase, fiind școala provăzută și cu o odăie pentru bibliotecă, domnul părinte George Perian și-a ridicat cuvântul și s'a înviorat ca donator pentru înființându bibliotecă cu 2 coroane, doamna preoteasă Perian cu 20 bani, doamna Elisa Perian 20 bani, d-șoara Sofi Perian 20 bani, Aurel Perian 5 bani, dl Cămpurean 1 coroană, Ioan Iuga 40 cor., Alexandru Iuga 10 coroane, Augustin Sorca din Vorția 10 bani; Kovács András, sergent 4 coroane; György Imre 1 coroană, Csiki Zsigmond 1 coroană, György András 1 cor., Dan Löncöz 10 cor. Colecta se va continua.

Cu aceste actul solemn s'a încheiat și ne-am dus toți acasă cu deplină mângâiere și mulțumire în sufletul nostru.

Convinși despre viul interes ce-l manifestează inteligența față de biserică și școala noastră și ca donatori, elevii cu învățătorul, comitetul parochial și poporul întreg și pe această cale aduc tuturor sincerile lor mulțumiri.

Teodor Popovici, inv.

Istoricul pâinii.

Încă din timpurile cele mai vechi ale bibliei se vorbește despre pâine. Patriarhul Avraam, când primi la dînsul pe ângerii Domnului, neștiind cine sînt, zice femeii sale: „du-te și fă pâine pentru oaspeți”. Nu trebuie să credem însă că pâinea din acele vremuri era tot una cu pâinea ce mîncăm în zilele noastre.

Pe atunci grăul se sfărma sau se pisa cât se puté mai bine, apoi se amesteca cu apă, cu sare și une-ori chiar cu miere și aromată, făcînd un fel de turtă; turtă se așeza pe piatra cuptorului, se învălea cu frunze sau cu o lespede și pe deasupra se trăgea din nou toată spuză și cărbunii din cuptor, lăsându-o astfel până se cocea. Acea turtă purta pe atunci numele de pâne.

Ceea ce este ciudat, este că — după cum ne povestește istoria pâinii — aci progresul a mers dela compus la simplu adică dela greu la ușor. Intr'adevăr se aduc dovezi, că prăjiturile se făceau ou mult mai înainte de a se ști cum se fabrică pâinea ușoară și hrănitoare, de care nu ne putem lipsi azi; așa încât oamenii au trebuit să mîncă turtă dulce mult mai înainte de a fi gustat din adevărata pâne.

Pe cât se știe, pâinea nu a putut fi îmbunătățită până-ce nu s'a cunoscut întrebuințarea aluatului dospit și aceasta s'ar fi întemplat tot la Evrei. Dela Evrei meșteșugul a trecut la celelalte popoare asiatice, apoi, dela acestia la Greci și dela Greci la Romani.

Un Evreu, se zice foarte sărgăcit, pe când se gătea să facă pâne, descoperi într'un colț o bucășică de aluat rămas — cine știe prin ce întemplat, dela pânea pe care o făcuse ou câteva zile mai înainte. Aluatul era acum înăcrit, pe jumătate stricat, însă sărgăcitul își făcu socoteala, că într'atîta aluat nou, o fărâmiță n'o să se bage de seamă și ou chipul acesta, nici el păgubaș. Însă aluatul dospit își făcu lucrarea lui neașteptată și trebuie să vă închipuiți mirarea ce-l cuprinse pe cei de față, când văzură aluatul sporind sub ochii lor și, în locul turtelor de mai înainte, căpătând niște pâni frumoase, ușoare și creșcute.

Dela această dată brutăria (pităria) era cunoscută, însă brutarii nu se iviră decât mult mai târziu. La Greci și la Romani, chiar, o bucată de timp, femeile singure erau însărcinate cu grija facerii pâinii, numai — greutățile de constituție și frica de incendiu nepermițînd fiecăruia a avé un cuptor acasă — multă vreme morarii din acele timpuri luaseră măsura de a pune la îndemîna femeilor ce veneau să cumpere făină și ăghlab (troacă) pentru frământat, și cuptor pentru copt.

Romanii ou două sute de ani înainte de Iesus Christos au cunoscut pânea dospită, pe care au văzut o pentru întâia-ora la Macedoneni.

Intorcîndu-se învingătorii la Roma, Romanilor le-a venit gust să lee ou dînșii și o ceată întreagă de brutari, ou starostele lor ou tot, pe care ou multă cinste și au așezat în capitală sub numele de măcinători, sau pisători (pitores).

Abia prin secolul al 17-lea au început să se găsească oameni, cari să ceară mai multă coajă la pâne, și atunci câțiva brutari au făcut o adevărată revoluțiune de brutărie născocind franzele (jimble) și colaci.

Mai târziu, altă revoluțiune și mai mare se produse, când vre-o câțiva brutari avură ideea de a înlocui aluatul dospit (fermentul) ou drojdie de bere. Cu

acest prilej, oamenii de știință, chiar se luară la ceartă.

Unii ziceau, că drojdia de bere otrăvește pânea, alții ziceau că este minunată, și de abia la 21 Martie 1670 parlamentul francez sfîrși cearta decretînd, că drojdia de bere nu este răpunzătoare de învinuirile ce pe nedrept și-se aduc.

După aceasta ea a fost părăsită cîtva timp și apoi earăși reluată, până când, în zilele noastre, a ajuns de o întrebuințare generală.

Și eată cum fiecare lucru își are istoria lui.

Invitare la abonament.

Cu numărul trecut s'a început al 11 an de muncă, săvîrșită de „Foaiă Poporului” pentru luminarea poporului românesc. Credincioși programului de a lumina, sătut și îmbărbăta poporul în lupta lui pentru propășirea economică, morală și spirituală, „Foaiă” a stărui, ca din an în an să satisfacă mai mult îndatoririle, ce și a impus, prefăcîndu-se într'o adevărată filială a bisericii și școlii române. Cuprinsul și variat a făcut, ca ea să fie considerată ca o mică sală de lectură, la care, după însași mărturisirea celor-riilor, toți ou drag aleargă.

Și pe viitor „Foaiă Poporului”, va luera tot în direcția veche, silindu-se a introduce îmbunătățiri tot mai multe, pentru ca să fie vrednică de numele ce și-a ales. Sîntem convinși deci, că lucrăm, nu în interesul ei propriu, ci al poporului român, a cărui înaintare ne zace tuturora la inimă, când rugăm pe abonații de până acum să o aboneze și mai departe și, mînași de dragoste față de dsaproapsle, să îndemne și pe alții, ca să o aboneze.

Abonamentele rămân același, și anume:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an întreg 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.

Pentru România, Bulgaria, Rusia și America:

Pe un an întreg 10 franci (lei).
Pe o jumătate de an 5 franci.

Pentru a puté fi în bună rînduială, onorații abonați, vechi și noi, sînt rugați a băga bine de seamă la următoarele:

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termin, decât dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonațiilor de până acum li-s'au trimis deodată cu foaiă și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu fășia, sub care primesc foaiă, lipită pe dos, așa că trimițătorul nu are decât să și scrie numele seu și cifrele la locurile convenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul, la postă.

Abonații noi sînt rugați a și scrie numele lor și al comunei foarte curat și cetet, însemnând posta din urmă.

Administrațiunea
„Foi Poporului”.

cassa răsplătește banii plătiți aceluia, în favo-
rul căruia s'a făcut asigurarea.

Mai departe, dacă ar muri cel asigurat
prin alții (părinți sau neamuri), banii aseme-
nea nu pier, de oare-ce cassa varăsplăti taxa
plătită celui-ce a făcut asigurarea și a plătit
regulat taxa.

Vom înțelege mai bine prin pilde. Să
zicem, că eu m'asigurez. Vreau să plătesc
10 ani în cassă și apoi să-mi capăt ajutorul
asigurat. Însă nu trăesc atâta vreme. Să
zicem, că mor peste 5 ani dela ziua înscrierii
In cazul acesta cassa va răsplăti familiei mele
(moștenitorilor legiuți) toate taxele mele de
membru plătite în 5 ani, adică 26 coroane,
afară de aceasta mai plătește 15 procente
după suma plătită ca taxă, adică 3 coroane
și 90 bani.

Dacă 'mi-aș asigura copilul (neamul sau
sluga) și aș muri, ear' soția mea sau tutorul
n'ar mai plăti nimic la cassă, banii copilului
totuși nu pier de oare-ce tot ce am plătit la
cassă ca membru, se răsplătește copilului
meu, sau aceluia care a fost asigurat prin
mine.

Să mai zicem, că 'mi-am asigurat fata
pe vremea când se va mărita, însă fata nu
ajunge vârsta aceasta. Pe mormânt 'i-se pune
cunună de jale în loc de cunună de mireasă.
Banii nu se pierd nici acum, căci cassa 'mi
răsplătește toate taxele plătite pentru asi-
gurare. (Va urma)

PARTEA ECONOMICĂ

Dela reuniunea de agricultură.

Harnica reuniune de agricultură din co-
mitatul Sibiiului 'și a publicat raporul pe anul
1901. Pentru cel-ce se interesează de înain-
tarea economică a poporului nostru, acest rapo-
rt e o adevărată școală, unde poate învăța
cum o mână de oameni pot să facă isprăvuri,
cari ar face cinste unei reuniuni regnicolare.
Drept dovadă lăsăm să urmeze în cele urmă-
toare un extras din amintitul raport:

1. *Intruniri agricole* s'au ținut
trei: în Loman, Tichindeal și Sebeșul-
de-jos.

În Loman s'a discutat asupra mo-
dului de îmbunătățire a culturii fânășelor
și a vitelor și s'a înființat o însoțire

In cărțile sfinților părinți nu se pomenesc
cu aceste nume. Va să zică, numele acestea
s'au păstrat așa numai prin tradițiune.

Sfântul Beda, scriitor bisericesc, a fost
cel dintâi, ucare s'a încercat să arete ce da-
ruri a adus fiecare rege. Se înțelege, Beda
n'a știut de nicăiri, ci a judecat numai cu
minteia lui. El a zis așa: Melchior, ca cel
mai bătrân, a adus lui Iisus aurul, ca unui
rege, adică tributul birul. Cel mijlociu: Gaș-
par 'i a adus tămâia, ca unui Dumnezeu; ear'
cel mai tinăr, Baltazar 'i a adus smirna, ca
unui om, pentru-că smirna însemnează moar-
tea cea amară.

După tâlcul acesta al lui Beda s'au luat
toți creștinii, și a rămas așa cum a zis el.
De aceea pe păreții bisericilor și ale mormin-
telor, pictorii au zugrăvit pe Melchior bătrân,
om alb la față, pe Gașpar ca bărbat în floa-
rea vârstei, negricios la față ca un Indian, ear'
pe Baltazar tinăr și ca Harap.

Moaștele celor trei crai sânt și astăzi
într'o mănăstire din Germania, în orașul Co-

sistem Raiffeisen, la care s'au înscris
50 membri cu cote de câte cor. 40.

In *Sebeșul-de-jos* s'a discutat asu-
pra necesității înființării unei tovărășii
agricole, prin mijlocirea căreia proprie-
tarii să se provadă cu mașină de să-
mănat, cu grapă de fânășe etc., cum și
asupra foloaselor ce ar resulta din în-
ființarea unei însoțiri Raiffeisen.

In *Tichindeal* s'a vorbit despre
cultura rațională a pământului, despre
cultura fânășelor și îndeosebi despre în-
troducerea nutreșurilor măestrite.

2. *Cultura vitelor.* Preocupațiunea
de căpetenie a comitetului reuniunii a
fost introducerea de vite rassa *Pinz-
gau* curată în economia agriculturii
nostru. Ca de un mijloc principal în
această privință, comitetul face us de
exposițiile anuale. In 1901 s'a ținut ex-
posiție de vite în comuna *Ilimbav*, dis-
tribuindu-se cu această ocaziune premii
în suma de cor. 200 —. In comuna *Boița*
s'a dăruit o vițea de soiu *Pinzgau*
curat, cu condițiunea ca la timpul seu
primul vițel din prășia vițelei să-l pună
la dispoziția Reuniunii, ear' al doilea
primăriei comunale din Boița.

In scopul prășirii oilor de rassa
Frislandeză comitetul a dăruit 2 ase-
mea oi la doi locuitori din *Apoldul-
de-jos*.

3. *Cultura poamelor.* In acest
scop comitetul insistă cu toate ocaziu-
nile pentru cultura în masă numai a
puține soiuri de poame alese din
aceeași specie, potrivite în această re-
giune. In interesul răspândirii pomilor
de soiu ales, comitetul a dăruit tutu-
ror membrilor Reuniunii din *Apoldul-
de-jos* câte un altoiu de măr pădul, cari
au fost plantați în grădinile membrilor
de acolo fiind de față și dând povește
prețioase presidentului reuniunii. La în-
vățăturile și demonstrațiunile practice
au asistat mulțime de locuitori din co-
mună și copiii de școală.

In *Săsciori* s'a ținut sub con-
ducerea presidentului un *curs de altoit
pomi*.

In primăvara an. 1901 comitetul a
distribuit circa 33.000 pomi pădureși,
dăruți de minister, anume grădinilor
școlare și particularilor din 27 comune

lonia. Așa spune tradiția germană, că apo-
stolul Toma ar fi încreștinat pe acești trei
regi în Persia, și că ei ar fi murit ca episcopi
creștini, toți trei deodată într'o Vinere a Paș-
tilor. Trupurile lor au ajuns din Persia în
Constantinopol în biserica Sfintei Sofia, ear'
de acolo în Milan în Italia. Ear' un împărat
puternic al Germanilor. Frederic Barbăroșie,
când a bătut odată Milanul, a luat și moaș-
tele celor trei regi și le-a dus în Colonia.
Acolo se păstrează în niște scrine scumpe și
pline de petri de mare preț. Sub fiecare
moaște este scris numele cu rubine.

Astăzi s'ărbătoarea celor trei înțelepți —
care cade la 6 Ianuarie, adică deodată cu
Botezul lui Iisus și cu s'ărbătoarea nunții dela
Cana — nu se mai s'ărbătează cu ceremonii
multe și cu pompă mare ca într'alte vremuri.
Mai ales prin țările Papei s'ărbătoarea lor era
una dintre cele mai mari ale anului.

La popoarele ortodoxe au rămas urme
din s'ărbătoarea cea mare de altă-dată, în um-
blarea cu steaua, cu vifleimul și mai ales cu
Irozii. Dar' și aceste urme încep tot mai

ale comitatului Sibiu, cum și locuitori-
lor din 10 comune ale altor comitate.

4. *Cultura nutreșurilor măestrite
și a altor plante.* In scopul generali-
sării nutreșurilor măestrite comitetul a
distribuit în mod gratuit locuitorilor
din 34 comune 62 kgr. semănță de tri-
foiu, 129 kgr. semănță de lufernă, 19 1/2
kgr. semănță de napi și 5 kgr. semănță
de cânepă italiană. Afară de aceste a
mijlocit procurarea de seminte mai bune
și mai ieftine, îndeosebi de oucuruz
'Regele preriilor' pentru locuitorii alor
21 comune din alte comitate.

5. *Cultura galișelor.* In scopul
de a răspândi cultura galișelor de soiu
ales s'au distribuit și în acest an găini
și oue *Plymouth Rock*.

6. *Tovărășiile economice.* In an.
1901 nu s'au înființat tovărășii din
causa șeselor considerabile, ce se cer
la înregistrarea firmelor; în schimb
însă comitetul a insistat pretutindenea,
ca fruntașii mai cu dare de mână, fie
în tovărășie cu alții, fie singuratici să-și
procure mașini de sămănat, pluguri,
grape de fânășe și alte mașini și unelte
șpornice și foloșitoare.

Din raportul despre tovărășiile
existente scoatem următoarele date:

a) *Tovărășia din Seliște* se găsește
în stadiul reorganizării.

b) *Tovărășia din Sebeșul-săseso* dis-
pune de o mașină de imblătit cu vapor,
de mașină de sămănat trifoiu, de plu-
gul de săpat (Planet junior) de tăvă-
lug și de trior.

Tovărășia a avut în 1901: venit
dela mașina de imblătit cor. 2495.26
dela celelalte mașini cor. 59.92, venite
extraordinare cor. 2240. După acope-
rarea tuturor cheltuelilor, tovărășiei 'i-a
rămas un sald de cor. 31657. Averea
activă a tovărășiei întrece suma de cor.
6800 —

c) *Tovărășia din Lancrem* este tot
în condițiunile cunoscute din rapoartele
anterioare.

d) *Tovărășia din Gurariului* a lu-
orat în 1901 cu mașina de sămănat și să-
pat oucuruzul, cu obul de fânășe și cu
triorul.

e) *Tovărășia din Roșia-săsească* are
o mașină de sămănat grâu, alta de să-

mult să se șteargă. Chiar Irozii, cari erau mai
înainte așa de frumos s'ărbătoriți și cu cân-
tece frumoase, astăzi sânt mai mult o paro-
die — sau spus mai românește — o bătae
de joc. Dar' așa se perd multe dintre lu-
curile vechi, și nu sântem de vină noi, cât
e de vină lumea: civilizația cea multă care
întunecă tot ce e vechiu.

GLUME.

Asta 'i alta.

— La manevre. Jos arma, dușmane;
predă-te! Ești prizonierul nostru.

— Să mă predau? Nici odată!

— Aida-de, nu facem mofturi: avem
niște sticle cu vin vechiu scociorite dela un
cârcimar...

— Vin vechiu?!.. Aveți dreptate, e
imposibil să mă mai opun.

măenat cucuruz și o grapă de fânate
În 1901 a avut venit în total cor. 146.68.

f) Tovărășia din Apoldul-de-jos și-a achitat toate datoriile pentru mașina de îmblățit, care aduce membrilor sei frumoase venit.

g) Tovărășia din Avrig are o mașină de măenat în preț de cor. 520.—

h) Dela tovrărășile din Mohu și Săcădate nu s'a primit raport.

i) În Gușterița s'a înființat un fond bisericesc din contribuiri în cereale.

7. Insoțirile de credit sâtești sistem Raiffeisen. Și în 1901 ca și în 1900 au funcționat 9 asemenea însoțiri, înființate la stăruința Reuniunii agricole, anume în: Aciliu, Apoldul de-jos, Bungard, Ilimbav, Mohu, Pianul român, Răchita, Roșia-săsească și Veștem. Starea lor la finea a. 1901 era următoarea:

a) Insoțirea din Aciliu are 111 membri cu cor. 2220 părți fundamentale. Depuneri cor. 2891.27; împrumuturi dela bănci cor. 21,474.56; fond de rezervă cor. 92.10; fond de binefaceri cor. 44.27. Suma pasivelor cor. 27,343.75. Sald la finea an. 1901 cor. 479.61; împrumuturi membrilor cor. 26,446.54; profit curat cor. 377.30. Reverimentul casei cor. 70,556.92.

b) Insoțirea din Apoldul-de-jos are 183 membri cu cor. 3660 părți fundamentale. Depuneri cor. 4810.02; împrumuturi dela bănci cor. 18.000; fond de rezervă cor. 61.30; împrumuturi membrilor cor. 24,983.90; profitul curat după detragerea tuturor șeselor cor. 183.91.

c) Insoțirea din Bungard (>Bungărzana<) avea: cor. 1851.34 părți fund.; depuneri cor. 2689.20; creditori cor. 5990.—; sald cor. 270.57; împrumuturi la membri cor. 10,434.83; mobiliar cor. 290.—; venit curat cor. 245.66; fond de rezervă cor. 36.—.

d) Insoțirea din Ilimbav are 61 membri cu cor. 1220 — părți fundamentale; depuneri cor. 102.—; împrumut dela bănci cor. 12.000 — saldul casei cor. 402.25; împrum. la membri cor. 13,075.97; mobiliar și interese restante cor. 232.52; profit cor. 145.60 care s'a trecut la fondul de rezervă; revirem. cor. 38,211.93.

e) Insoțirea din Mohu avea 208 membri; depuneri cor. 2162; capitalul neatacabil al insoțirii cor. 12,497.92;

Ajutorul dela fiu.

Un Român, la crăsmă'n sat,
Unde, după chef se bat,
Ne-având de lucru, se'ncearcă
Și se ia dintăiu la ceartă,
Ear' din ceartă, la bătae
C'un bătrân Țigan din lae,
Care, scăpând bătut, fuge,
Și la fiu-seu se duce.
— Vlad mol! Sai, că m'a bătut
Un Rumân, cum n'am văzut!
— Mo Rumâne, da ce avuși?!
— Cum? Vrei să știi ce am avut?
— Ba, să vĂz cum 'l-ai bătut
— Cum 'l-am bătut? Ș'ai să crezi?
Iaca: așa, ș'asa, .. vezi?
— Hao-leu, taticule!
Pleacă bătrinicule!
Că Rumănu hăsta-'i prost!
Te bate, .. chiar fără rost!!!

E. Balcan.

fond de rezervă cor. 124.96, împrumuturi acordate membrilor cor. 27,237.83.

f) Insoțirea din Pianul-român avea 124 membri cu cor. 2480 părți fundamentale; depuneri cor. 883.33; împrumuturi dela bănci cor. 11 000; împrumuturi membrilor cor. 14,733; fond de rezervă cor. 647.29; venit curat cor. 234.84.

g) Insoțirea din Răchita avea 41 membri cu cor. 820 — părți fundamentale; depuneri cor. 2062.10; datorie la bănci cor. 2848.59; pretensiuni la membri cor. 5446.80.

h) Insoțirea din Roșia-săsească avea 49 membri; împrumuturi dela bănci cor. 1350.—; împrumuturi acordate membrilor cor. 2944.—.

i) Insoțirea din Veștem avea 108 membri cu cor. 2160.— părți fundamentale; depuneri cor. 206.67; împrumuturi dela bănci cor. 14 430.—; fond de rezervă cor. 741.46; împrumuturi membrilor cor. 17,016.50; profit curat cor. 623.07; reverimentul casei cor. 20,228.71.

8. Industria de casă (lucru de mână femeesc). În acest capitol se arată importanța industriei textile pentru poporul nostru. Se spune mai departe, că adunarea de modele de cusături a dat deja înainte de expoziția industrială din a. c. rezultate îmbucurătoare și se amintesc persoanele cari au contribuit cu astfel de modele.

9. Mașini și unelte economice. În 1901 au folosit gratuit recuizitele economice ale Reuniunii locuitorii comunelor: Orlat, Gurarfului, Avrig, etc.

10. Biblioteca reuniunii agricole constă de present din 11 numeri.

11. Diferite publicațiuni. În acest capitol sânt înșirate diferite publicațiuni (12) făcute de reuniune în interesul economicilor.

12. Școala practică de economie din Săliște. În acest punct al raportului se face istoricul întemeierii școlii practice de economie din Săliște. Intre lucrările Reuniunii agricole referitoare la această școală se numără intervenirea comitetului Reuniunii la minister pentru a trimitte pe seama școlii: altoi, pădureți, sade de vie, etc., și la comisiunea comitatensă pentru-o suma de cor. 1600.— întrebunțată odinioară pentru școala economică dela Rășinari și după desființarea aceleia ca stipendii pentru tineri, cari studiază în institute economice — se o destineze pe seama școlii practice din Săliște. Presidentul Reuniunii agricole s'a angajat a compune un plan complet, după care e de a se organiza numita școală.

13. Diferite afaceri. În acest capitol se arată pașii făcuți de Reuniune în chestia culturii viilor și a albinelor. Apoi se numără valoroșii spriginitori ai Reuniunii: comisiunea economică a comitatului Sibiu, institutul >Albina<, ziaristica și primpretorii din comitat, cari au dat mână de ajutor la încasarea taxelor.

Pe urmă se arată membrii decedați.
14. Averele Reuniunii în bani (hârtii de valoare, depuneri, etc.) constă din cor. 6303.55 fond neatacabil; ear' cor. 88.04, fondul de premii al expozițiilor de vite; cor. 1240.20 fondul de premii al expozițiilor; cor. 200.— investire în acțiunile fabricii de conserve >Transilvania< din Deva; cor. 41.40 anticipație în-

soțirii de credit din Veștem și cor. 264.34 în bani gata, sau în total cor. 8137.55.

Budgetul pentru 1903 este statorit cu cor. 2410.— în intrate și tot atâta la egite.

Membrii. Reuniunea are 2 membri fondatori, 1 onorar, 11 pe viață, 621 ordinari și ajutători, în total 635.

Ca acluse la raport sânt următoarele:

a) raport special despre a XII-a expoziție de vite aranjată de Reuniune în comuna Ilimbav;

b) lista membrilor din comitet și a oficialilor;

c) lista nominală a membrilor Reuniunii;

d) rașociniul pe 1901;

e) inventarul;

f) conspectul colecțiunilor pro 1901;

g) proiectul de budget pro 1903 și

h) convocarea adunării generale.

Adunarea generală pentru anul 1901 s'a ținut în comuna Bungard în 28 Decembrie n. 1902. În această adunare comitetul și-a făcut darea de seamă despre activitatea sa din anul precedent și ea și cu alte ocașuni s'a dat celor prezenți inviațiuni practice din diferiți rami ai economiei.

Administrația băncilor populare.

Cine a avut privilegiul să întemeieze o bancă, sau a auzit pealtul povestind, știe că greutățile cele dintăiu, pe care sătenii le presintă ori-cui vine cu o atare propunere, sânt astfel motivate: satul nostru e mic, oamenii sânt săraci, — cum să întemeiem noi bancă? Cu prea mari excepții, se aud acestea la întemeierea ori-cărei banci.

Ei bine, băncile >Raiffeisen< sânt tocmai pentru satele mici și pentru plugarii harnici, dar' săraci. Cea mai bună bancă se poate întemeia tocmai în cel mai mic și mai sărac sat; în satele mari ea nu poate prospera, dacă se întinde peste un cerc și un număr de locuitori prea mare. De aceea limitarea la un cerc cât se poate mai mic e un principiu fundamental în băncile Raiffeisen.

Inșuși Raiffeisen explică rostul acestui principiu astfel: >Pentru conducerea sigură a băncilor se cere o cunoaștere de-aproape a membrilor. Aceasta este cu puțință numai dacă cercul băncii nu e prea mare. Cel mai potrivit cerc este acela, care nu trece peste o parohie, de oare-ce din legăturile dintre membri se poate dobîndi cunoașterea lor, atât de necesară, pentru o bancă, care vrea să trăiască.<

Vorbind despre o bancă, care cuprinde 3 comune, Raiffeisen zice: >Distanțele sânt prea mari și legăturile obișnuite dintre membri, pentru cunoașterea mai de aproape, nu-'s destul de mari, de aceea conducerea băncii e prea grea.<

Principiul limitării băncii la un cerc mic stă în strînsă legătură cu alte cerințe fundamentale ale sistemului Raiffeisen, anume: responsabilitatea membrilor, administrarea gratuită, supravegherea împrumuturilor, fondul inalienabil etc.

1. In băncile Raiffeisen, membrii garantează și răspund solidar, cu tot avutul lor pentru toate datorile și pierderile băncii, față cu creditorii ei. De aceea ei trebuie să se cunoască bine între sine, ear' banca să-și poată da seamă în ori-ce moment și de situația totală a avutului membrilor și de solvabilitatea fie-cărui în parte.

Aceasta însă nu e cu puțință într'o bancă nemărginită și se face cu mare greutate, dacă ea nu este mărginită la un cerc mic.

2. Băncile Raiffeisen nu primesc ca membri decât săteni liberi, harnici, buni de plată, stabili, fără patini etc. și cari ofer o garanție îndestulătoare pentru înapoierea împrumuturilor ce le-ar acorda. Pe de altă parte membrii trebuie să se supravegheze unii pe alții fiind legați și totodată îndreptați prin răspunderea ce au cu toții pentru nicare-va pierderi ale băncii.

Un membru poate cădea în viții, poate să-și piardă libertatea (intrând d. e. la stăpân), drepturile de cetățean, solvabilitatea etc. fără să bage de seamă administrația băncii și să-și înlăture la timp, retrăgându-și banii ce i-ar fi împrumutat și a căror pierdere ar împărți-o toți membrii.

Aceste cer o bună cunoaștere a membrilor și o supraveghere neclintită — ceea ce nu i cu puțință decât într'o bancă, a cărei întindere nu e prea mare.

3. Intrebuințarea banilor dați de bancă cu împrumut se supraveghează de către administrație și de către membrii înșiși. Banca nu împrumută decât numai pentru anumite scopuri. Ori-ce altă întrebuințare este interzisă.

Supravegherea este cu atât mai ușoară cu cât banca e mai restrînsă ca întindere.

4. In strînsă legătură cu limitarea băncii stă administrarea gratuită. La un cerc restrîns și la un număr mic de membri, conducerea băncii e cu mult mai ușoară și nu cere mult timp și muncă din partea organelor administrative; dar' e greu a cere serviciu gratuit și responsabilitate pentru neîndeplinirea datorilor din partea administrației unei bănci, care ar număra d. e. mai multe sute de membri răspândiți.

S'a invocat de Schulze și partizanii sistemului său, cari nu admit nici administrarea gratuită nici limitarea băncii, că e cu neputință a se găsi într'un cerc mic capital îndestulător și organe administrative destoinice.

Cât privește găsirea capitalului, experiența a arătat, că băncile Raiffeisen l-au avut tot-deauna din belșug, dată fiind încrederea de care se bucură pretutindeni.

Trebuie să recunoaștem apoi, că tocmai limitarea băncii la cât mai mic, simplifică administrarea și mai ales comptabilitatea în așa fel, că ori-ce om inteligent și știutor de carte ar pute conduce ușor o atare bancă. Și credem că sînt puține sate fără cărturari.

(Va urma).

SFAT.

Cum se poate lecuî tusa. Cum este iarnă omul răcește ușor și numai ce vezi, că îl prinde și tusa, de nu se mai poate cotoși de dînsa. Ca leac eată ce se face. Se ia zamă de cartofi fierți și curățiți și aceasta se fierbe bine cu miere curată. După-ce a fiert cum se cade se dă celui-ce tușeste câte o linguriță dimineața, la amezzi și seara. Tusa dispare apoi degrabă.

Contra troagnei. Un bun leac contra troagnei (guturaiului), care înlătură greutatea în nas și în cap, e inhalăția cu camfor. Se ia un vas în care se toarnă apă clocotindă, aruncăm în aceasta apă o linguriță cu praf de camfor și ținînd gura închisă, tragem pe nas aburul acesta. Chiar în casurile cele mai grele, acest mijloc nu dă greș.

Știri economice, com. industr. jurid.

Asigurarea vitelor. Direcția creditului agricol din România se ocupă cu un proiect relativ la asigurarea vitelor, idee foarte nimerită și care dacă ar fi pusă în aplicare ar aduce mari foloase.

Comerciu cu ouă. Acum câțiva ani comerțul cu ouă în Peninsula Balcanică era aproape necunoscut. Astăzi acest comerț face progrese însemnate pe fiecare an.

Esportul de ouă din Sârbia via Belgrad Semlin în luna Noemvrie a fost 116 516 chlg. dintre cari în Germania 75.435 chlg., în Belgia 33 434 chlg.

Esportul de ouă în Turcia, în aceeași lună, prin portul Durazzo, a fost de 410 ocale în Italia, în Austro-Ungaria 146 ocale, în valoare de 10.700 franci.

În Salonic de-asemena se face un mare esport de ouă.

Sînt plîngerii, că marfa este de proastă calitate.

Personalul poștelor. Poștele ungare se împart în două clase: erariale și neerariale. Cele erariale se află prin orașe; cele neerariale prin orașe mai mici și pe la sate.

Personalul poștelor erariale îl compun 3971 de inși. Anume: 16 inspectori; 182 subinspectori; 844 funcționari superiori; 1107 funcționari; 219 vice-controlori; 1091 funcționari suplente; 127 practicanți; 394 manipulanți. Numărul factorilor și al servitorilor face 4660.

La poștele neerariale sînt 3901 de magistri postali. Intre acestia 1820 bărbați, 2171 femei. Numărul transporturilor e 191, între cari 121 bărbați 70 femei. La acestia trebuie să mai adaugem 1556 angajați (posta és táviradkiadó), între cari 1382 de femei și numai 174 bărbați. Numărul postionilor, călăuzilor și al manuatorilor trece peste 11 mii. Numărul diurniștilor de tot felul, face 2066.

Circularul consistorului gr-or. din Cernăuți în afacerea însoțirilor Raiffeisen. »Deșteptarea« scrie: Dela Consistor s'a trimis către parochi următorul circular: »Se publică prin aceasta spre știință, că pentru acele comune, în cari se află o însoțire de păstrare și credit după sistemul »Raiffeisen«, Consistorul este aplicat a încuviința la cererea episcopiei bisericești, ca banii discului bisericesc să se depue spre fructi-

ficare la menționatele însoțiri. In scopul acordării consimțământului episcopiei bisericești are a se adresa către Consistor, alăturând cererii netimbrate protocolul ședinței respective. Cu ocaziunea aceasta invităm pe toți păstorii de suflete a spriginii prin învățături și povățuiri corăspunzătoare înființarea acestei instituțiuni folositoare. Salutăm cu multă plăcere acest circular, care dovedește atât de mult simț pentru necesitățile economice ale poporului nostru.

Repausul de Dumineca în trafici.

Camera comercială din Brașov a hotărît să spriginească la ministru propunerea de a se introduce repausul duminical obligat și în traficile de tutun.

Mine de sulfur în ținutul Năsăudului. In munții Bărgăului din com. Bistrița-Năsăud s'au descoperit în timpul dir. urmă mine bogate de pucioasă. In pădurea Petricel dela poalele muntelui Peatra-Piștii de mult au aflat urme de pucioasă. Doi ingineri au găsit masse mari de pucioasă pe o întindere de mai mulți kilometri. După socoteala celor competenți s'ar pute scoate de acolo 16 000 vagoane de sulfur. Descoperirea aceasta interesează mult pe comunele românești învecinate, pe al căror teritor s'a descoperit prețiosul mineral.

Tîrgul de țeară din Sibiu a fost cât se poate de slab. Dela sate au fost puțini cumpărători. Ce să și caute, când ei sînt oprîți dela tîrgurile de vite, unde pot face ceva parale, ca să aibă de unde se dea neguțătorilor și meseriașilor.

Comerțul româno-bulgar. In 1901 exportul României în Bulgaria a întrecut importul din Bulgaria cu 1.593.192 fr. S'au exportat zahăr, lemne, petrol brut.

FELURIME.

Tîrgul amoresașilor. La Arlon s'a deschis tîrgul anual al amoresașilor. Acesta e un vechiu obicei, care e observat cu scrupulositate. In ziua de Sf. Nicolae sornec din toate orașele și localitățile provinciei Luxemburg cară, trăsurii și tot soiul de vehicule, aducînd la tîrg pe țărani și pe amoresași. Cei dintăiu vin de a tîrguî câte ceva, cei d'al doilea spre a-și căuta sau un bărbat sau o nevastă. Fătăci și fetele se îmbracă în costumele lor cele mai frumoase. De dimineață tinerii se află la cafenea, unde beau, glumesc și fac planuri de logodnă. La amezzi apoi tinerii, cari au pus ochii pe o vr-o fată, cumpără un dar ce îl numesc sf. Nicolae spre a-l oferi preferitei lor. Sara e dans. Dar acestea nu sînt de căt pregătirile de nuntă, care, dacă nu se opun părinții, se celebrează la tîrgul din Ianuarie. In aceste afaceri delicate intervine în tot deauna un heiligman, un fel de samsar, care prezintă pe tineri unul altuia. In timpul de preparație pentru nuntă, heiligmanul mănăncă și bea sau în casa ginerelui sau în casa miresei. După logodnă el primește o plată, conform zestrei. In ziua nuntei el e primul invitat, mireasa-i dăruiește o păreche de ghețe nouă, ear' ginerile o pălărie. — »Univ.«

CRONICĂ.

Requiem pentru Dr. I. Raftiu!
In ziua de Bobotează se va celebra în biserică gr.-cat. din Sibiu un requiem familiar pentru odihna sufletului mult regretatului Dr. Ioan Raftiu, car' în ziua de sf. Ioan vor fi celebrate requiemuri tot pentru Dr. Ioan Raftiu în Turda și în Viena.

Daruri de Crăciun. Dr. Alexandru Cheresteg, avocat și soția d-sale au binevoit a dona 100 coroane pentru pruncii mai săraci dela școala noastră populară gr.-cat., din cari s'au cumpărat 10 părechi de cisme, 5 rocuri, 12 năfrâmi mari, 4 cușme și o păreche pantaloni, cari s'au împărțit între 28 școlari ca daruri de Crăciun. Cu mare bucurie au primit băieții într'adevăr lipsiți aceste daruri frumoase. Pentru cari în numele băieților și al părinților lor vin și pe această cale a aduce mulțumită marinimșilor donatori. Dej, 8 Ianuarie n. 1903. Ioan Bacociu, învățător.

Societatea de lectură „Petru Major“ a studenților universitari români din Budapesta se simte plăcut îndemnată a exprima pe calea aceasta membrilor ei fondatori, onorari, și tuturor spriginitorilor An-Nou felicit. Pentru comitet. Filip Emil Mihaiu, secr. sub.

O bună hotărîre Cei în „Lib...“ In apropiere de noi se află cercul preteritorial al Geoagiului-de-Jos. In acest cerc care e din vremuri foarte bogat în lipitori de-ale satelor, poporul se află în o mare scăpătare morală și materială.

Pentru îndreptarea acestui rău și vindecarea fărădelegilor din popor, a dat conducătorul administrativ dl protopretor Carol Fekete o ordinațiune, care cuprinde în sine unele orînduiri salutare, cari se laudă de sine.

Ordinațiunea e adresată oătră noțarii din cerc, zicându-le:

„In urma arătărilor făcute la oficiul meu, dar' și cu privilegiul sălătorii mele oficiale. In mai multe rînduri m'am incredințat, că majoritatea populațiunii întrebuințează repausul de Duminecă pentru chesfuri și petreceri prin căroime și tocmal din acest motiv in multe comune nu cercetează biserică de loc! Pentru schimbarea acestei triste stări de lucruri prin această ordonă, ca atât in zile de Duminecă cât și in sărbători oficiale și in zilele de sărbătoare a majorității populațiunii, căroimele se nu se deshidă până la 10 ore a. m. și nicăiri nimănu pînă la acest termen se nu 'i-se dea beutură!

„Pe primarii comunali se-'i îndrumi, ca să supravegheze cu punctuositate și sub greutatea cercetării disciplinare, ca nicăiri Dumineca sau in zilele de sărbători sub decursul serviciului divin, se nu fie căroimele deschise, sau sub durată acestui timp se se vîndă beuturic.

N. T. presot.

Jidovii căroimari au sărit ca arși la vestea această și au protestat la vicecomitele din Deva. Aceștia îi sînt, se vede, mai dragi cei-ce trăiesc din dobitocirea poporului, oăci după-cum aflăm a nimică hotărîrea vrednicului protopretor.

Avis cetitorilor nostri. In curînd vom începe publicarea unui vocabular de cuvinte românești mai nouă și cetitorilor dela sate mai puțin cunoscute. Avem deja adunată o parte din material. In interesul cetitorilor ar fi, ca aceștia de câte-ori-otese „Foia“ se-'i însemneze pe o hârtie cuvintele, cari li-se par necunoscute, și se ni-le trimită nouă, ca să le putem tălmăci in vocabular.

De jalea bărbatului. Gornicul dela ferestrele contelui Mikeș din Gencoze a dispărut de vr'o 3 săptămâni și cu toate cercetările gendarmeriei n'a putut fi găsit. După-cum 'i-se scrie lui „Br. L.“ nevasta gornicului in mahnirea ei atât a plâns după bărbatul seu, până 'și-a pierdut vederea cu desevirire.

Nelegiuire. De cîtva timp observă oamenii din Paraș (Bănat), că cineva își bate joc de crucile și mormintele din cimiterul de acolo. Gendarmii se puseră la pîndă și in curînd prinseră pe 4 feciori, cari in nelegiuirea lor mergeau noaptea in cimiter, furau crucile, ca să le ardă, s nulgeau brăzișorii plantați pe morminte, ba desfăceau chiar gropile, deschideau sicriile și desbrăcau pe morți de hainele mai bune, ca să le vîndă. Pedepsă grea îi așteaptă.

Impușcați de gendarmi. Ni-se raportează: Un caz trist și dureros s'a întîmplat in Tritul-de-sus in 8 a. l. c. a doua zi de Crăciun seara între 10 și 11 ore. Fiind anume jocul tinerimii oprit din partea pretorului ca pedeapsă pentru unele escose, o parte din tinerime — contra opreliștei, pe furie se aduna din cînd, in cînd in sărbători, la câte o casă și jucau. Astfel și a doua zi de Crăciun s'au adunat la joc pînă oătră 10 ore. In timpul acesta au sosit in comună 2 gendarmi și înțelegînd unde este jocul, sau dus, dar' pe cînd au sosit la casa cu jocul, din întîmplare au aflat numai membrii familiei, tinerimea s'a fost dus la o casă in vecini.

Gendarmii sînd din casă au fost întîmpinași din partea tinerimii, unii dintre ei aveau bâte, furci de fier etc. Gendarmii 'i-au provocat in mai multe rînduri să se astîmpere, dar' in zădar. Vîzînd gendarmii pericolul s'au retras intr'o grădină; tinerimea îi urmăria. Astfel au făcut un încunjur mare pînă se apropiau de casa judelei comunale unde gendarmii voiau să intre. Eodată un gendarm a fost lovit in cap de partea dreaptă, in urma cărei lovituri a căzut ameșit. — Soțul seu vîzînd pericolul a pușcat și a nimerit pe un tîner cu numele Ioan Segedi la brîu in partea stîngă străbătînd gionțul prin carne. Rana nu este mortală. Indată după aceea a pușcat a doua oară. Gionțul a pătruns prin partea dreaptă a pieptului și a eșit pe sub umărul stîng a altui tîner Pavel Podar (Luța) care mergînd cîtiva pași a căzut și după câteva minute a fost mort. Atunci noaptea 'i s'a făcut cunoscut cazul, sergentului dela Ghiriș care Vineri dimineața a sosit cu mai mulți gendarmi pentru a face investigațiunea. Sămbătă a sosit comisiunea: Procurorul, judele investigător, doi medici din Turda precum și un căpitan și un sublocotenent dela gendarmerie pentru constatarea faptei.

Tînerul mort a fost inmormîntat Sămbătă d. a.

Preotul local a vorbit poporul numeros, fiind de față mulți și din satele vecine: cum trebuie să-'i crească părinții copiii, cum trebuie să premeargă el cu pilde bune in toate.

La investigație s'a adeverit că tinerii nu s'au ougetat la urmările grele ce pot urma fiind de credință, că gendarmilor nu le este permis să puște.

N.

Credință deseartă la Nemți. Cei-ce oțim și foi nemțești, dăm nu arareori de știri, in cari își bat joc de Români, pe cari li numesc oameni plini de credință deseartă, cari aleargă tot la babe și alte minunății de acestea. Indeosebi își fac ris de credința, că cineva poate lua laptele dela o vacă străină, fără să o mulgă. Dar' nici Germanii nu sînt cu mult mai cumiști in privința această după-cum dovedește următorul caz întîmplat nu de mult intr'un sat din Germa-

nia, aproape de orașul Erlangen. O găina a unui țeran trecî in curtea vecinei și intra in grajd. Aici sbură pe spatele unei vaci. Țeranca vîzînd găina pe soatele vacii, indată a fost gata cu judecata, că asta nu-'i găină, ci strigoale (șigă) „Acum vîd, de ce nu dă vaca lapte.“ Își zise femeia. Chemînd două servitoare, prinse găina și îi dictă repede sentința de moarte prin ardere. Au făcut deci foc și au aruncat găina viuă in cuptor, unde a ars șermana in chinurile cele mai grozave. Afacerea se află inaintea judecătoriei, unde vecinul a reclamat despăgubire pentru găina chinuită.

Contele Lónyai, care luase de soție pe Stefania, vîduva arhiducelui Rudolf, vrea să se despartă de ea. La aceasta îl indeamnă două lucruri: fudulia ei, care se crede cu mult mai pe sus decît bărbatul, fiind prășilă de rege, apoi porneala ei spre risipă. Ea nu știe prețul banul, pe care-'l dă din mână fără nici o socoteală. Lónyai fiind un bărbat foarte simțitor nu mai poate suferi starea asta injositoare, de aceea 'și a părăsit nevasta. Știrea se desminte de altminteri, dar' ceva tot e la mijloc.

Absolvenții cu matură dela școalele reale înă se pot înscrie la drepturi, numai cît sînt datorii, cît după un semestru să faci un examen suplitor din limba latină. După al doilea semestru pot apoi face și ei primul examen fundamental. Așa a hotărît acum de curînd ministrul Wlasics.

Foie nouă umoristică. A apărut primul număr din cunoscuta foie umoristică satirică „Calicul“, redactat de dl I. Popa. El apare la prima fiecărei luni. Abonamentul anual e de 6 cor., 1/2 an 3 cor. Banii sînt a se trimite la „Administrația „Calicului“ in Sibiu.

Beția in armată. Generalul francez Coronat, inșpăimîntat de beția, care se răspîndește printre soldați, a dat ordin, că de acum inainte ori-ce soldat pedepsit de trei ori pentru beție să poarte uniformă deosebită, care să-'i arete, că-'i un bețiv.

Dunărea. In urma timpului cald topindu-se repede zăpada, apele Dunării, după-cum scriu ziarele din București, au devenit amenințătoare. La Brăila urcîndu-se ape, câteva vaporaje au fost stricate și unele espuse de a fi inecate. In-tre Giurgiu și Zimnicea asemenea au fost esundări.

Petreceri. Corul bisericii gr.-ort. române din Zgribești invită la concertul împreunat cu teatru („Nunta țărănească“, de V. Alexandri), ce-'l aranjează Luni, in 6/19 Ianuarie 1903 (seara de Sf. Botez) in sala școlai conf gr.-ort. române. Inceputul la 7 1/2 ore seara.

— Reuniunea femeilor române din Hunedoara aranjează Sămbătă la 11/24 Ianuarie 1903 in sala hotelului „Rimbaș“ din Hunedoara o petrecere cu dans. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat in favorul reuniunii femeilor rom. pentru infrumșetarea bisericii din Hunedoara.

Un testament rîntăcios. „Daily Mail“ publică o depeșă din New-York in care se vestește, că marele bogătaș Bradley s'a cununat cu bucatăreasa lui, pe patul de moarte, lăsînd-o moștenitoarea averii sale de cinci sute de milioane. Rudele lui Bradley vor face proces.

Intru amintirea d rului I. Rațiu. O nouă dovadă despre venerațiunea, de care a fost împărtășit nemuritorul preșident al partidului național, e și următoarea epistolă:

Giurgiu, 22 Dec. 1902.

Ilustră Doamnă,

Omul propune și Dumnezeu dispune.

La 25 August trecut, iubitul meu, fost coleg, P. Condeescu, sculptor, care a cunoscut la Viena pe ilustrul vostru soț și bunul nostru amic, cu ocaziunea Memorandului, văzând la mine portretul defunctului, mi-a declarat, că-l cunoaște din Viena.

Imediat l-am rugat, să binevoiască a face bustul după portretul ce posedam. Zis și făcut.

Acest bust doream să-l present de ziua onomastică; dar'...

«Omul propune și Dumnezeu dispune».

Spre convingerea domniei voastre că cele mai sus menționate sunt adevărate, vă trimit fotografia bustului și cu prima ocaziune vă trimit și bustul.

Ilustră doamnă, eu și familia mea rugăm Ceriul să vă dea tărie ca să puteți învinge încercările soartei.

Unul din amici și adoratorul ilustrului vostru soț.

N. Droc Barclanu.

Bacilul turbării. Profesorul Bormani dela universitatea din Pavia a descoperit bacilul turbării.

Pentru binefacere. Pe când noi ne batem capul se găsim mijloace, ca să scoatem din buzunarele oamenilor bani pentru binefaceri, în America în fiecare zi se inventează nouă distracții, ca să se adune bani pentru aceia, cari nu au. Așa autoritățile din El Pașe (Texas) au avut geniala idee de a transforma execuțiunea unui asasin din piața cea mare a orașului, într'o reprezentație dată în beneficiul nevastă și a fiilor condamnatului, cari se aflau în cea mai neagră miserie. Ei! Se poate o idee mai genială și mai umanitară? Se construiește loc și staluri în jurul pieții și locurile spectatorilor se vândură cu unul și doi dolari unul. Suma adunată, — zice un ziar, — a fost peste 5000 de lei și a fost dată nevastei condamnatului. Așa e, că Americanii au cap?

Nebun dintr'o căzătură pe ghiață. În Turzovca (comit. Trencin) a lunecat gendarmul Ghiurovici pe ghiață și căzând s'a lovit așa de rău la cap, încât în urma șguduirii creierilor a înebunit.

Mort în etate de 115 ani. În Băoșu (Moldova) a murit un Ungur cu numele Mihaiu Antal în etate de 115 ani. Cu o zi înainte de moarte fusese în pădure cu un strănepot al lui după lemne. Reîntors acasă i'a fost cam rău, de aceea s'a pus în pat și nu s'a mai sculat. El a fost până la moarte sântos măr, numai suzul îl perduse mai înainte.

Omor. Tot beția e, care a cauzat și crima întâmplată în Sebeșul-săseșc. A treia zi de Crăciun s'au luat la ceartă flăcăii N. Oltean și A. Stricat, cari își petreceau în cărcimă. Oltean s'a hotărât să și răsbune. Pe când Stricat vorbia cu un artilerist (tunar), Oltean se apropiă de ei și i tăia lui Stricat gâtul. Acesta căzdu mort la pământ. Oltean e în temniță.

Din America. Un Român din *Muncie Ind.* (America-de-nord) ne scrie următoarele: Până acum de un timp încoace mai în toată săptămâna trece câte un vapor plin de oameni de-ai noștri. Vin aici în America, auzind de un traiu mai bun ca pe la noi, dar' se înșeală. Căci aici dacă vine omul, trebuie să stea, de s'ar fi întâmplat acasă ori și-ce. Căci asta e o călătorie prea depărtată, trebuie să stea fiindcă i o cheltuială mare până aici și paralele se fac cu sudori și povară mare. Cine-i voinic, parale face de bună-seamă, dar' apoi nici voinicul acela nu mai e, când se va întoarce acasă ca cum a fost mai înainte.

Aici e bine de ficiori, care n'au neceazuri pe acasă, dar' cine are pe acasă vite și moșie, muncească și lucre-și moșioara lui de-ar face să trăiască numai de azi până mâine și tot e mai bine decât să vie aici în America. Pe la noi iarna s'a apucat de timpuriu: un frig de gândeați că te arde cu foc, și vânturi mari și zăpadă. I. *Forssa*, dus din Cohalm.

„Familia”. Din această revistă frumoasă a apărut numărul 51-52 cu un cuprins bogat și interesant, presărat cu ilustrațiuni. Prețul abonamentului pe an e de 16 cor., pe jum. an 8, pe 3 luni 4 cor. Abonamentele se se adreseze la Oradea mare. Abonații capătă ca premii niște frumoase tablouri din istoria națională.

Invățacol de prăvălie află loc la cunoscutul nostru comerciant român, dl Romul Coșoiu din Baia de Criș. Se cere cunoașterea limbii române și maghiare și 2 clase gimnasiale. Cei interesați se se adreseze acolo.

Iși cunoaște oamenii. În grădina unui preot german intrau în continuu găinile vecinului său și cu răcăitul lor îi stricau toate straturile de flori și de legumi. Înzădar cerea preotul, ca țărănul să-și dregă gardul. În sfârșit s'a folosit de un șiretlic. Într'o dimineață trimite servitoarea cu două ouă la vecinul, căruia îi spune, că găinile lui i'au ouat în grădină. Vecinul s'a grăbit să dregă gardul.

Nu te juca cu revolverul! Alexandru Barta din Borgo-Bistrița fu invitat la oină Joia trecută la prietenul său Emeria Bercezi, lucrător la ferestru. După cină Barta scoate din buzunar un revolver, vrând a explica prietenului său mecanismul. Revolverul se descarcă însă din nebagare de seamă și glonțul pătrunse în pieptul lui Bercezi. Rănirea a fost gravă și Bercezi fu transportat în stare desperată la spitalul din Bistrița.

Furt cu spargere la o primărie. Duminecă noaptea au intrat în primăria din Dragășina (Bănat) hoți necunoscuți și spargând casa au furat 192 cor. 22 bani. Prepușul a căzut pe ajutorul de primar (vice-jude), despre care se crede că are mai mulți tovarăși.

Manevrele împărătești din anul 1903, — se vor ține, pe cum se vestește, în com. Bihorulul, prin împrejurimile Beiușului.

La manevre va fi de față și moștenitorul Francisc Ferdinand, împreună cu alți arhiduci.

Din jertfele apei. În apropiere de Orșova s'a răsturnat pe Dunăre o luntre, în care se aflau 12 persoane: mirele, mireasa și oaspeții la o cununie. Toți s'au înecat.

Venat bogat. Pe moșia grofească Konyat (comit Neutra) s'a făcut o vânătoare. În 2 zile au împușcat vânătorii 3700 epuri.

Pățania unui cămătar. Evreul Filip Herșcovici din Var era mare cămătar. Locuitorii din toate satele din împrejur îi erau datori. Mercuri noaptea au intrat niște oameni mascați în casa lui Herșcovici și legându-l pe Herșcovici și pe nevasta lui, li-au astupat gura și deschizând dulapurile cu cheile ce le-au găsit sub perină, au luat 84 de polițe (cambii) împreună cu registrul în care erau trecute polițele. Erau în dulap și bani gata, de aceea însă nu s'au atins. Valoarea polițelor reprezintă 170.000 coroane. Gendarmeria a arestat până acum 8 indivizi. Ca autori morali erau bănuți Martin Podhel și Adam Mesinski, cărora li s'a făcut perchișiție, însă fără rezultat. Herșcovici s'a spăriat așa de tare, încât s'a bolnăvit greu și în fiecare ceas i-se așteaptă moartea.

Beția s'a răspândit în Anglia în mod așa de îngrozitor, încât s'a făcut o lege specială pentru de a-i pune stavilă. Prin legea aceasta ori-ce om aflat beat e pedepsit cu închisoare, chiar și dacă n'a făcut scandal. Toți cei aflați odată beți, vin scriși pe o listă, care se trimite tuturor cărcimariilor. Acestora le e strins oprit, pe lângă grea pedeapsă, de-a mai da beutură celor scriși pe listă. Grozavă e acolo beția între femei. După legea cea nouă, ori-ce bărbat poate cere despărțirea de femeia lui bețivă. Urmările se și ved, căci cu miile aleargă bieții bărbați să se scape de soțiile lor cele stricate.

Sinucidere în temniță. În Craiova (România) au încercat să se sinucidă doi robi, cari erau condamnați la temniță pe viață pentru un om. Ei își câștigaseră 2 cuțite ascuțite bine și într'o noapte și le implântară unul în peptul celuilalt.

Un nou leac contra ofitei. După cum spune un membru al academiei franceze, medicul Livet a aflat un nou ser, cu ajutorul căruia vindecă oftea. Serul acesta l'a numit *bacillosine*. Până acum l'a folosit la 950 bolnavi, dintre cari s'au vindecat 836. După-cum ne spune, bolnavii după o lună de zile își recapătă pofta de mâncare, culoarea roșie a feței, nu mai au friguri, sudori și dorm liniștiți. Cu înecutul dispăre și tusa. Serul acesta se folosește astfel, că se improacă în mușchi.

Luptă o'un lup turbat. Din Băoșu Patr. primește amănunte asupra luptei dintre un țeran Ioan Ghindea, din comuna Letea, și un lup turbat. Fiara se apropia de comună și în presajma ei dădu peste țeranul Ghindea, la care se repezise. Atacat pe nesimțite, săteanul nu-și perdū cumpetul când își dădu seama de groaznica primejdie, în care îi era viața. Cu trupul și brațele sfâșiate de colții fiarei, Ioan Ghindea se tinu pe picioare și se lupta din răsuputeri. La un moment dat, putându-și libera o mână, scoase dela brâu un cuțit și cu o puternică lovitură îl infipse în grumazul lupului. Acesta căzdu la pământ. Curajosul țeran în vîrstă numai de 17 ani, tăia capul fiarei și-l aduse în comună.

Săritură mortală. Într'o dimineață locuitorul Ioan Humiț din Jebel călătoria dela Vêrșet, unde fusese în vizită la niște rudenii, spre casă. Pe tren însă a adormit și nu s'a deșteptat, decât după-ce trenul părăsise stațiunea Jebel. Atunci Humiț ia o hotărîre îndrăznească. Grabnic își aruncă bagagiul pe fereastră și apoi sare și el jos de pe tren. A căzut însă așa de rău, că și-a spart capul și și-a dat peste câteva clipe sufletul. Ceialalți călători au fost adânc mișcați de această scenă tristă, dar' n'au putut-o împedeca.

Din prorociile vremii. Pe lângă colindarul pe 100 ani și Falb s'a mai avut un proroc al vremii. F. Kratochwill din Bohemia prezice, pe baza experiențelor, ce le-a făcut, următorul timp pentru anul 1903:

Ianuarie va fi mai toată luna uscată cu temperatură plăcută. La 8, 10, 14, 17 și 26 Ianuarie va fi puțină ploaie și zăpadă.

Februarie, prima și a doua fază: frumos; a treia: vânt și zăpadă; a patra: frig și ger.

Martie, prima fază: timpul mai ploios și cețos; a doua: inconstant și ploaie; a treia: geruri și furtună; a patra: variabil, cu ger, zăpadă, ploaie și câteva zile senine.

Aprilie, primul quart: timp inconstant, ploaie și zăpadă și apoi de primăvară.

Maiu: începe cu ploaie și inundații; apoi câteva zile frumoase și în urmă vijelii. În ultimul pătrar timpul e cețos și cu dimineți foarte răci.

Iunie: la început uscat; apoi cețos.

Iulie: cald cu câteva zile ploioase la urmă.

August: foarte variabil.

Septembrie: ploios și frumos pe la sfârșit.

Octombrie: frumos, dar rece.

Noembrie: cețos, dar frumos la urmă.

Decembrie: frumos la început, dar geruri la sfârșit.

Gendarmi sfâșiați de lupi. În hotarul comunei Borgo-Prund (com. Bistrița Năsăud) o haită de lupi a atacat în zilele trecute pe 2 gendarmi. Gendarmii s'au apărut cu armele și le a succedat să omoare 7 lupi. Era nădejde să alunge sau să nimicească toată haita, când din nenorocire un gendarm alunecă și căzu. Lupii s'au aruncat asupra lui și l-au sfâșiat. Remânând tovarășul lui singur, nu s'a mai putut cu succes apăra și lupii în curând l-au sfâșiat și pe el. Trecătorii au găsit mai târziu pe locul catastrofei puștile și baionetele netercioșilor, și sdranțe de haine pline de sânge.

O colecțiune de pureci. Fictorul baronului Rothchild din Londra și-a făcut o colecțiune de — pureci. El are peste 10000 de astfel de gavet, ba acum de curând a trimis o corabie anume la polul nordic, ca să-i caute și acolo astfel de insecte. De una ne mirăm: cum de nu face o colecțiune de pureci albi, cari bijbăe în castanele coreligionarilor lui din Galția, Polonia și Moldova.

Fluturi în Ianuarie. Un băiat din Sibiu a prins Luni mai mulți fluturi, cari sburau ca și când ar fi primăvară.

Ocupațiunea Jidovilor. În Ungaria nu s'unt chiar un milion de Jidani, dar e vrednic de însemnat, ce muncă și-au ales. Din 1000.000 plugari unul e Jidov, din 100 de meseriași un Jidov, din 100 de neguțători 70, din 100 avocați și medici 50, din 100 studenți universitari eară 50 Jidovi. Așadar unde e muncă multă, cum e la plugărie și la meserii, Jidanul e corb alb, unde e vorba de gheșeft, acolo e cu droaia.

Foc în fântâni de petrol. Galția e foarte bogată în isvoare de petrol, cari s'unt numeroase îndeosebi în ținutul orașului Borislav. Din nebagare de seamă s'a aprins o astfel de fântână și urmarea a fost, că focul s'a întins pe sub pământ și au ars 69 fântâni. Iubucnind în afară, a ars și o stradă întreagă. Oameni, afară de o fată de 20 de ani, nu s'au prăpădit.

Mort de foame. Din Vilna (Polonia-rusească) se scrie, că acolo a murit un nobil polon, dimpreună cu femeia lui, de foame. Ei erau bătrâni și săraci cu totul. Fiindu-le rușine să cerșească, trăiau numai cu bucăți de pâine, pe cari le câștigau dela o cerșitoare. În timpul din urmă aceasta nu mai veni pe la ei și într'o bună dimineață i-au aflat morți.

Opt oameni înecați. Cu toată gheața mănătă de Tisa, șese bărbați și două femei din Rákoczfalva s'au hotărât să treacă cu luntrea peste riu. Ajunși în mijlocul Tisei, luntrea a fost luată de o tablă de gheață și minată pe riu în jos. Incercările de a scăpa luntrea au avut ca urmare, că ea s'a răsturnat și toți 8 oamenii au murit în valurile riuului.

Somn de iarnă. Prin Pădurea-neagră (Germania) s'unt familii de țărani, cari dorm iarnă mai ca urșii. Ei nu aprind nici-când luminarea seara, ci după-ace au cinat la 4 ore după amiază se culcă și dorm până s'a făcut bine ziua. Luorul acesta îl fac din cruțare.

Crăciunul săracilor.

»Mila dată săracilor...!« Ruga ferbinte cu această devisă a mișcat inimile îndurătoare, și bogate daruri s'au îngământ în fața sutelor de săraci, adunați în ajunul Nașterii Fiului lui Dumnezeu în localitățile reuniunii sodalilor noștri, prefăcute de astă-dată în bazar de lucruri, menite a aduce bucurie și acelor, cari înghețați s'unt până în inimă. »Săracii pentru săraci« își ziceau mulți. Și Doamne ce înălțător e de a iubi pe deaproapele tău mai mult decât pe tine însuși. Iubirea nefățărită a fost motorul celor cari de mulți ani și-au luat de problemă a sări în ajutorul deaproapelui lor — lipsit. Simțul de caritate creștinească a mișcat pe cei avuți, și sfirmiturile lor bogat leac vindecător s'au făcut pentru cei flămânzi. Și pentru unii și pentru alții, cuvintele evangheliei: »Veniți binecuvântații părintelui meu de moșteniți împărăția, care e gătită vouă dela întemeierea lumii: că am fost flămând și mi-ați dat de am mâncat; insetosam și mi-ați dat de am beut; străin am fost și m'ați primit; gol și m'ați îmbrăcat...« Impintenească-l în toate pornirile lor bune. Aceste să fie călăuzitoarele lor, după-ace știut este, că binefacând unuia dintre acești frați mai mici ai lor, Domnului și-au făcut!

Scriitorul acestor șire fără pretenții, a asistaț la întreagă sârbarea de bucurie a săracilor noștri și în fața scenelor mișcătoare, nu odată lacrimi au podidit obrazii sei.

Obiectele sortate își așteptau pe noii lor stăpâni. Încălțăminte preste 40 părechi, tot noue, costume complete, pălării, căciule, hăinițe pentru băieți, stoffe pentru haine de iarnă, batiste, cămeși, preste 160 colaci și coșulețe peste 200, cu zaharicale, prăjituri, portocale și alte lucruri indulcitoare, toate în preț de preste 1500 cor., în timpul dela orele 5 d. a. până la orele 10 seara au fost împărțite prin comitetul Reuniunii în frunte cu presidentul Vic. Tordășianu, ajutat de d-na Maria Grecu și de d-ra Elena Grindean. Mici colindători și crai vesteau prin producțiunile lor, sârbarea

nașterii Mântuitorului. La împărțire de data aceasta s'au avut în deaproape privire numărul mare al învățăcelilor meseriași lipsiți de mijloace și lipsiți de bucuriile acelor, cari la sinul părintesc sârbescă aceste zile ale mântuirii neamului omenesc.

Lacrămile vărsate de săracii noștri servească de cea mai înaltă recompensă pentru toți aceia, cari mult au jertfit întru săturarea și îmbrăcarea celor lipsiți.

Un colindător.

Știri din piață.

Sibiū. Grâu, hl. 11.60—12.60, sâcară 7.80—8.60, orz 6.40—8.40, ovăș 4.20—5.20, cucuruz 8.—9.20 cor. 10 ouă 80 bani — 1 cor.

Piața bantlor din Sibiu. Galbunul 11.26; 20 lei (hârtie) 7.39; 20 lei (argint) 9.32; lira turcească 21.40; lira engleză 23.78; 20 marce 23.30; napoleonul 19.—; rubla (hârtie) 2.52, rubla (argint) 2.43 cor.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

M. din C. Pentru cele trimise sincere mulțumiri Poesia am publica-o bucuroș, dar' ar trebui să ștergem din ea, din cauza procurorului. Nu te superi, dacă ni-ai făcut numai nouă o plăcere cu ea? »Crăciunul« îl publicăm în numărul viitor. Va veni primăvara, și atunci o să ne trimiți vesti mai bune. Da? — Priccepem durerea unei inimi neînțelese.

D-lui C. Borza. Prețul bucatelor se spune, numai cât el se schimbă în ficure zi.

D-lui Dumitru Mateiu Egres La I. B. Misselbacher sen. Sibiu, Piața-mare.

D-lui Adam Botcu, Brad. Trebuie să întrebe la o farmacie din Budapesta, d. e. la Török. Se recomandă și inhalatiuni de acid picric.

D-lui L. Burulean, Reșița. Tabloul conferenței naționale nu se mai află.

D-lui I. Floaș, Lastlul-r. Adresa e: E. 9. Street, nr. 1010, Canton-Ohio, Nord-America.

D-lui Costin, Almașul-mare. Cere un catalog dela librăria rom. W. Krafft, Sibiu. Costul din Carpați costă 80 cor. și 10 bani porto.

D-lui Ioșta Pomădan. Arată-l la solgăbiru și dacă acesta nu-ți face dreptate, la vicecomitele din Arad.

D-lui V. Onigaș, Somăly. Învătători cu preparandia de stat știm că au dreptul de voluntari. Mai bine te va informa inspectorul de școale.

D-lui G. Maican, inv. Până nu vedem manuscrisul, nu putem spune ceva pozitiv.

D-lui Floran I. Ponor. Să ceri dela librăria W. Krafft din Sibiu. Pentru-ce scrii un-gurește.

Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni Iosif Marschall.

An-Nou fericit!

dorește

tuturor iubitorilor sei cunoscuți

Carol Halmen,

inspector al băncii de asigurare »Transsylvania« în Sibiu. 5 1—1.

Moșie de esarëndat.

În hotarul **Turzii** este de esarëndat în condiții favorabile o moșie de peste 200 jug. cat. provăzută cu toate superedificatele economice necesare.

Interesații au să se adreseze la administrația acestei foi. 4 1-6

Două calfe de croitor

afă îndată aplicațiune durabilă la subscrisul, precum și un băiat pe învățatură cu condițiuni favorabile.

6 1-1

D. Platoș,
Brașov, str. Mihail Weiss 20.

Plecarea și sosirea trenurilor la Sibiu.

Trenurile pleacă dela Sibiu:

Dimineața:

La 4 ore 33 min. la Tâlmaci—Făgăraș, tren mixt.

La 5 ore 30 min. Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 7 ore 41 min. Copșa — direcția Budapesta și Predeal, tren mixt.

La 7 ore 44 min. Sebeș—Vinț, Arad, Budapesta (Alba-Iulia, Hunedoara, Petroșeni) tren de persoane.

După prânz:

La 1 oră 14 minute Tâlmaci—Turnu-Roșu—Căneni—București, tren de persoane.

La 1 oră 5 min. Copșa (comunică numai Marția și Vineria)

La 2 ore Tâlmaci—Turnu-Roșu—Făgăraș, tren mixt.

La 2 ore 5 minute Sebeș—Vinț—Deva (Hunedoara, Petroșeni).

La 2 ore 15 minute Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 4 ore 25 min. Copșa—Cluj—Budapesta, tren de persoane.

La 5 ore 5 min. Sebeș—Vinț—Arad—Budapesta (Alba-Iulia, Petroșeni), tren mixt.

La 8 ore 25 min. (seara) Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 10 ore 30 min. Copșa—Cluj—Budapesta, Brașov—Predeal, tren de persoane.

Trenurile sosesc la Sibiu:

Dimineața:

La 4 ore 12 min. dela Budapesta—Cluj, Predeal, Brașov, (Copșa), tren de pers.

La 6 ore 55 min. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș (Hunedoara, Petroșeni) tren mixt.

La 7 ore 04 min. dela Copșa (numai Marția și Vineria).

La 7 ore 10 min. dela Cisnădie—Șelimber; tren mixt.

La 7 ore 33 min. dela Făgăraș—Turnu-roșu, Tâlmaci, tren mixt.

După prânz:

La 12 ore 40 min. dela Deva, Vinț Sebeș, (Alba-Iulia, Hunedoara, Petroșeni), tren mixt.

La 1 oră 04 min. dela Budapesta—Cluj, Predeal—Brașov (Copșa); tren de persoane.

La 3 ore 37 min. dela București, Căneni; Turnu-Roșu, Tâlmaci; tren de persoane.

La 3 ore 55 min. dela Cisnădia—Șelimber; tren mixt.

La 8 ore 05 min. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, (Alba-Iulia, Hunedoara), tren mixt.

La 8 ore 57 m. dela Făgăraș—Tâlmaci; tren mixt.

La 9 ore 15 min. dela Budapesta, Cluj, Predeal—Brașov (Copșa), tren mixt.

La 10 ore 09 m. dela Cisnădie—Șelimber.

A APĂRUT CALINDARUL POPORULUI pe anul 1903.

Se poate procura dela librăria „Tipografiei“, societate pe acții în Sibiu, cu prețul de 40 bani (20 cr.) și porto 6 bani (3 cr.)

Ori-ce econoamă

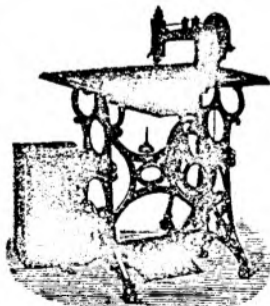
se poate felicita, dacă considerând sănătatea, cruțarea și gustul cel bun folosește cafeaua Kneipp de maltă a lui Kathreiner.

Rugare: La cumpărare să nu se ceară simplu »cafea de maltă«, ci anume numai cafeaua Kneipp de maltă — a lui Kathreiner — și să se primească numai în pachetele originale, a căror icoană e aici alăturată.

Gustav Dürr.

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

3 2-

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:
Seide & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimite la cerere gratis și franco.